



**RZECZPOSPOLITA POLSKA**  
**Rzecznik Praw Obywatelskich**

***RPO-603465- VI/08/JK***

00-090 Warszawa Tel. centr. 0-22 55 1 77 00  
Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

Warszawa, 22/12/2008r.

**Pan**

**Jan Vincent-Rostowski**

**Minister Finansów**

**ul. Świętokrzyska 12**

**00-916 Warszawa**

### ***Szanowny Panie Ministrze***

W dniu 19 listopada 2008r. zwróciła się do mnie Pani Halina Olendzka - Rzecznik Ubezpieczonych, z prośbą o wsparcie jej działań w sprawie problemu wyczerpywania się sum gwarancyjnych w przypadku obowiązkowych ubezpieczeń odpowiedzialności cywilnej. Po zapoznaniu się ze stanowiskiem Pani Rzecznik, jestem zdania, iż problem ten wymaga podjęcia działań, pozwalających wyeliminować sytuacje, w których osoby poszkodowane, na skutek zdarzenia komunikacyjnego, zostały pozbawione, w związku z wyczerpaniem się sumy gwarancyjnej, środków do życia czy innych należnych im świadczeń.

Suma gwarancyjna, czyli górna granica odpowiedzialności ubezpieczyciela, kształtująca zakres ubezpieczenia, pośrednio wywiera wpływ na sytuację stron ubezpieczenia OC, a w szczególności na sytuację osoby poszkodowanej. W kolejnych nowelizacjach przepisów ubezpieczeniowych niestety nie dostrzeżono potrzeby wprowadzenia ogólnej definicji czy chociażby określenia zasad odnoszących się do sumy gwarancyjnej. Jedynym „rodzajem regulacji” w tym zakresie jest wprowadzenie do ubezpieczeń OC obowiązkowych, unormowanych w ustawie z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych. Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych ( Dz. U. z 2003r., nr 124, poz. 1152 ze zm. ) minimalnej sumy gwarancyjnej zróżnicowanej w zależności od tego, czy mamy do czynienia ze szkodą na osobie czy na mieniu, oraz delegacji dla ministra do ustalenia tych kwot w stosunku do ubezpieczeń o charakterze obligatoryjnym. Brak jest jednak postanowień ustawowych,

odnoszących się do trybu likwidacji szkody w przypadku, gdy wysokość sumy gwarancyjnej nie wystarcza na zaspokojenie wszystkich roszczeń.

Podwyższone obecnie sumy gwarancyjne mają stanowić w przyszłości należyte zabezpieczenie praw poszkodowanych do pełnego odszkodowania. Jednak w przypadku szkód sprzed kilku lat, zdarza się, że dochodzi do wyczerpania się sumy gwarancyjnej. Problem ten może dotknąć w szczególności osoby, które odniosły szkodę w latach 90-tych. Z uwagi na fakt, że w zdarzeniach komunikacyjnych bardzo często dochodzi do utraty życia lub zdrowia, sądy coraz częściej zasądają znaczne kwoty jako świadczenia mające wyrównać krzywdy. Nierzadko również w ramach świadczeń odszkodowawczych wypłacane są świadczenia o charakterze ciągłym (renty), a to stwarza realne zagrożenie wyczerpania się sumy gwarancyjnej.

Obowiązkowe ubezpieczenia komunikacyjne zostały wprowadzone na polskim rynku w 1962 r. Do końca roku 1990 nie było jednak żadnego górnego limitu odszkodowań z tytułu tego ubezpieczenia. Dopiero rozporządzenie Ministra Finansów z 18 grudnia 1990 r. w sprawie ogólnych warunków ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów ( Dz. U. z 89. poz. 527) wprowadziło sumę gwarancyjną w wysokości 7,2 mld zł ( przed denominacją ) na jedno zdarzenie bez względu na liczbę poszkodowanych. Obecnie kwota ta może okazać się zbyt niska, gdy mamy do czynienia z wypłatą świadczeń okresowych czy skomplikowanym i długotrwałym leczeniem.

W ostatnich latach systematycznie podwyższano sumy gwarancyjne, co wynikało z konieczności dostosowania naszych przepisów do wymogów unijnych. Zmiany te jednak nie obejmowały osób poszkodowanych, które doznały szkody pod rządami poprzednich regulacji.

Zapewnienie poszkodowanym ciągłości otrzymywania świadczeń wydaje się nie budzić wątpliwości, podyktowane jest ono zasadą słuszności i współzycia społecznego oraz zaufania do państwa, w szczególności, że prawidłowe oszacowanie sumy gwarancyjnej spoczywa na ustawodawcy, a nie wynika z umowy zawartej między stronami. Ponadto, również kodeks cywilny stoi na stanowisku pełnego wyrównania wyrządzonej szkody. Zaprzestanie wypłaty świadczeń z tytułu wyczerpania sumy gwarancyjnej stałoby również w sprzeczności z samą ideą ubezpieczeń obowiązkowych, których wprowadzenie miało na celu ochronę interesów osób poszkodowanych w wypadkach komunikacyjnych, poprzez zabezpieczenie tych osób przed skutkami niemożności uzyskania odszkodowania lub świadczenia bezpośrednio od sprawcy szkody.

W mojej ocenie, należałoby zmierzać do wprowadzenia odpowiedzialności Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego za szkody na osobie w sytuacjach, gdy wyznaczona suma gwarancyjna uniemożliwia pełne zaspokojenie roszczeń poszkodowanego. Wydaje się, że obciążenie ubezpieczycieli z tytułu finansowania dodatkowego zadania UFG, byłoby raczej

niewielkie. Sytuacje wyczerpania sum gwarancyjnych nie są bowiem zjawiskiem częstym. Ponadto, obowiązkowy charakter ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów niewątpliwie zwiększa obroty zakładów ubezpieczeniowych.

W tym stanie rzeczy, stosownie do art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (tekst jednolity: Dz. U. z 2001r., nr 14, poz. 147 ) zwracam się do Pana Ministra o rozważenie możliwości wystąpienia z inicjatywą legislacyjną w tej sprawie.

***Z poważaniem***

Z upoważnienia  
Rzecznika Praw Obywatelskich

*/-/ Stanisław Trociuk*  
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich